

2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225
2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234
2235
2236
2237
2238
2239
2240
2241
2242
2243
2244
2245
2246
2247
2248
2249
2250
2251
2252
2253
2254
2255
2256
2257
2258
2259
2260
2261
2262
2263
2264
2265
2266
2267
2268
2269
2270
2271
2272
2273
2274
2275
2276
2277
2278
2279
2280
2281
2282
2283
2284
2285
2286
2287
2288
2289
2290
2291
2292
2293
2294
2295
2296
2297
2298
2299
2300
2301
2302
2303
2304
2305
2306
2307
2308
2309
2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316
2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325
2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364
2365
2366
2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378
2379
2380
2381
2382
2383
2384
2385
2386
2387
2388
2389
2390
2391
2392
2393
2394
2395
2396
2397
2398
2399
2400
2401
2402
2403
2404
2405
2406
2407
2408
2409
2410
2411
2412
2413
2414
2415
2416
2417
2418
2419
2420
2421
2422
2423
2424
2425
2426
2427
2428
2429
2430
2431
2432
2433
2434
2435
2436
2437
2438
2439
2440
2441
2442
2443
2444
2445
2446
2447
2448
2449
2450
2451
2452
2453
2454
2455
2456
2457
2458
2459
2460
2461
2462
2463
2464
2465
2466
2467
2468
2469
2470
2471
2472
2473
2474
2475
2476
2477
2478
2479
2480
2481
2482
2483
2484
2485
2486
2487
2488
2489
2490
2491
2492
2493
2494
2495
2496
2497
2498
2499
2500
2501
2502
2503
2504
2505
2506
2507
2508
2509
2510
2511
2512
2513
2514
2515
2516
2517
2518
2519
2520
2521
2522
2523
2524
2525
2526
2527
2528
2529
2530
2531
2532
2533
2534
2535
2536
2537
2538
2539
2540
2541
2542
2543
2544
2545
2546
2547
2548
2549
2550
2551
2552
2553
2554
2555
2556
2557
2558
2559
2560
2561
2562
2563
2564
2565
2566
2567
2568
2569
2570
2571
2572
2573
2574
2575
2576
2577
2578
2579
2580
2581
2582
2583
2584
2585
2586
2587
2588
2589
2590
2591
2592
2593
2594
2595
2596
2597
2598
2599
2600
2601
2602
2603
2604
2605
2606
2607
2608
2609
2610
2611
2612
2613
2614
2615
2616
2617
2618
2619
2620
2621
2622
2623
2624
2625
2626
2627
2628
2629
2630
2631
2632
2633
2634
2635
2636
2637
2638
2639
2640
2641
2642
2643
2644
2645
2646
2647
2648
2649
2650
2651
2652
2653
2654
2655
2656
2657
2658
2659
2660
2661
2662
2663
2664
2665
2666
2667
2668
2669
2670
2671
2672
2673
2674
2675
2676
2677
2678
2679
2680
2681
26

2/2/76
Wb
100

- Þóddur HaRav:**

THE ITIM may be recited even before washing the hands.

but it is permissible to meditate upon matters of Torah.

faithfulness is great.

MORNING BLESSINGS

commanded us concerning the washing of the hands.

re You Lord, who heals all flesh and performs wonders,

(You have created it, You have formed it, You have breathed it

97907M

2/2/76
Wb
Wb
Wb

האג עליו וקום כריתו:

2. 11

מקורות ובעה להאריך את האם בצרכנות זו להאריך דרכי מורה תפוז אומר עד מתי? ומה יהיה בדרכי מורה מיותר :

အဓိက ကဏ္ဍ

[illegible]

子之於人也猶水之於魚也

וְיָבֹא אֵלָיו וְיִשְׁמַח בְּעִמּוּלָיו וְיִשְׁמַח בְּעִמּוּלָיו וְיִשְׁמַח בְּעִמּוּלָיו

嘉靖二十三年

三、**「我」** 係指「我」而言。

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

3

המלוין לו לאדם הם מעידים בו שנאמר (תה' צא, יא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, לצדדים קתני אם אדם טוב הוא שומרים אותו ממש ואם לא חזרה השמירה ראי' ועדות לשמור ולראות מעשיו של אדם ויגידו לבית דין הגדול והוא אומר למלאכים אלו שאו כבוד לעצמכם כי אינני כדאי לישא לכם כבוד. משרתי עליון כלומר בשביל שירות השם אתם עמי שצוה אתכם ללוות אותי תנו כבוד לאלהי ישראל, ומהו הכבוד שמרונני שמרונני עזרונני עזרונני המתינו לי עד שאכנס ואצא כי כן דרכם של בני אדם. וכתב בחדושי רב"ש שברכה זו אין לברכה אלא ירא שמים וחסידי שהשכינה שרויה עליו אבל איניש אחרינא לא משום דמחזי כיוהרא. וכשנפנה אינו מקנה אלא בשמאל דגרסינ' בשלהי ברכות (סב, א) אמר ר' עקיבא פעם אחת נכנסתי אחר רבי יהושע לבית הכסא ולמדתי ממנו שלשה דברים, למדתי שאין נפרעין אלא מיושב ולמדתי שאין נפנין מזרח ומערב אלא צפון ודרום ומפרש בירושלמי (פ"ט ה"ח שם) ובלבד שאין שם כותל הילכך בתי כסאות שלנו שיש להם מחיצות אין להקפיד בזה ולמדתי שאין מקנחים בימין אלא בשמאל. אמר לו בן עזאי עד כאן העזת פניך ברכך אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך. ומפני מה אין מקנחין בימין אלא בשמאל מפני תורה שנתנה בה שנא' (דברים לג, ב) מימינו אש דת למו. רבה בר בר חנא אמר רבי יוחנן מפני שקרובה לפה. ריש לקיש אמר מפני שקושר בה קשר של תפלין. רב נחמן אמר מפני שמראה בה טעמי תורה. כגון זרקא ופזר גדול ושלשלת שמראין אותן ביד לתינוקות בקריאתם מעלין ומורידין להם בידיהם להבין להם קריאתם.

וצריך לנקות גופו בצרור או בבגד כדי שלא ישאר בו טינוף. וכשיצא נוטל ידיו ומברך בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים. ברוך אתה ה' על שם (תהלים קיט, יב) ברוך אתה ה' למדני חקיד. וברוך אינו לשון פעול, אלא כמו רחום וחנון שהוא עצמו הוא מקור הברכות ואינו מקבלם מאחרים. אלהינו. על שם (שמות כ, ב) אנכי ה' אלהיך שאמר הקב"ה, וע"ש (דברים ו, ד) שמע ישראל ה' אלהינו שאומרים ישראל. מלך העולם, על שם (ירמיה י, י) ומלך עולם. אשר קדשנו במצותיו. על שם (ויקרא יא, מד) והתקדשתם והייתם קדושים. ועל שם להיות לו לעם קדוש ולשמור מצותיו¹). ויש מפרשים שהוא לשון אירוסין וקדושין שקדשן הקב"ה לישראל במצות שנא' (הושע ב, כא) וארשתוך לי באמונה. והמצות נקראו אמונה שנא' כל מצותיך אמונה. וצונו. על שם תורה צוה לנו. (דברים ל, ג). וכ' אבן הירחי בשאלתי על ענין הברכות שבהתחלתן מדבר כלפי השם כאלו הוא כנגדו ובסופן כאלו אינו כנגדו במדרש (שו"ט טז). טעם לכולם ממה שנא' (תה' קיט, פז) שויתי ה' לנגדי תמיד כי כשמזכיר את השם ואו² ברוך אתה ה' הוא עומד לנגדו, וכיון שאו' אח"כ מלך העולם, נמצא שאינו עומד נגדו, שר"ל, אותו אלהינו, שהוא מלך העולם הוא קדשנו במצותיו וצונו לעשותם. והריב"א כ' שהטעם שתקנו הברכות בלשון נוכח ונסתר משני

שהקב"ה נגלה ונסתר, נגלה מצד מעשיו, ונסתר מצד אלהותו. וגם הנשמה נראית ונעלמת לכן הנפש מברכת בנכה ונסתר, כמו שנא' ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו (שם קד, א) ברכי נפשי את ה' ה' אלהי גדלת מאד וגו' עוטה אור כשלמה וגו'. מגערתך ינוסו. והברכה היא בדבור הפה ומחשבת הלב. הלב נעלם והקול נשמע והאדם מורכב גוף ונשמה, וראוי ה' לו לידבק בקונו ולעמוד נכחו תמיד מצד נשמתו אלא שאינו יכול מצד גופו, לכן בברכותיו נכח ונסתר. וזה הטעם נכון הוא יותר מן הראשון. ואם תאמר מה יועילו להקב"ה בברכותינו. ויש לומר אין בברכותינו אלא כדי לזכות בברכותיו כאמרם ק"ל (ע"י סוטה לח) כל המברך מתברך. וכן כתיב (תה' קלד, ב ג) שאו ידיכם קדש וברכו את ה' יברכך ה' מציון.

והטעם בכל הברכות שנצטוונו לברך את השם על כל המצות לפי שבחר בנו וקדשנו במצותיו וגם על המזון ושאר ההנאות להודות לו על הספקו לו את צרכנו להיות גופותינו בריאים שישארו נפשותינו נחים להתבונן חסדי השם ונודה לשמו. ואין על נטילת ידיים ולשון נטילה הוא לפי שצריך ליטול מן הכלי והכלי שמו נטל בלשון תלמוד (חולין קז). וי"מ שהוא לשון הגבהה כדמתרגמינן (יחזקאל לג, יב) ותשאני וזח ונטלתני רוחא. וכתיב (ישעיה סג, ט) וינטלם וינשאם כל ימי עולם והיינו דאמרין בפ"ק דסוטה (ד, ב) שהנטל ידיו צריך להגביהם למעלה שלא יבא המים שחוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים. ויש סמך לנטילת ידיים מן התורה שנא' (ויקרא טו, יט) וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים טמא הוא הא אפ' שטף טהור וארו"ל (שבת סב, ב) כל המזלזל בנטילת ידיים סוף בא לידי עניות וס' לזה על נטילת ידיים ר"ת עני. ואח"כ אימר:

ברוך אתה ה' אמ"ה אשר יצר את האדם בחכמה. ברכה זו אין בה דין ברכה הסמוכה לחברתה שלא לפתוח בה בברוך שהרי על נטילת ידיים אימר כמה פעמים בלא אשר יצר ואין דין ברכות הסמוכות שלא לפתוח בברוך כי אם הראשונה אלא כשהם סמוכות לעולם שאין אימר זו בלא זו לעולם. אשר יצר את האדם. על שם (ברא' ב, ז) וייצר ה' אלהים. בחכמה ע"ש (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ. וזהו שאמר הכתוב (איוב י, י) הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. כי ברא את האדם מטפה סרוחה ויכוננהו בחכמה, וברא בו נקבים כדי להחיותו; עשה לו העינים להביט ולראות בהם. עשה לו העפעפים לעצום עינו ולישן ושלא להביט ברע, כמו שנאמר (ישעיה לג, טו) ועיצם עיניו מראות ברע. עשה לו נקבי האזנים לשמוע בהם. עשה לו נקבי הנחיריים להריח בהם ולהתנשם בהם ולהוריד בהם העדפת לחות הראש. עשה לו הפה למאכל ודבור. עשה לו שיניים ומלחצות לטחון בהם המאכל. עשה לו הלשון ללוש בו המאכל בתוך הפה ולחתך בו הדבור. עשה לו בית הבליעה והושט לבלוע המאכל והמשקה. עשה לו הגרגרת להעלו' ולהוריד רוח נשמת חיים מן הלב מתוך הריאה אל הנחירים ואל הפה ולהוציא קול הברת הדבור היוצא מתוך סמפוני הריאה הבא מרוח נשמת חיים. עשה לו הלב להיות בית מכון לרוח החיים ולחשוב כל מחשבות. עשה לו הקרב העליון היא האצטומכא לקבל המאכל והמשקה ולהתבשל בתוכו ולכלכל מטעם המאכל

העלה הראשונה מרומם על כל צרכה ותהלה , ועוד יתבאר :

ובש"ב לענין הברכה ונאמר כי לשון נטילה כמו וינטלם וינשאים שמגביה ידיו לרמוז אל העשר לפתוח המעיין להמשיך האור ממקור הכל לפי שהמים רומזים רחמים ושפע ועל זה נאמר ואשא כפי אל מנותיך כי שם מקום המטה ושם נחנו , ובהגבהתו יצרך ברוך אתה מכיון להמשיך הברכה ממקור ההויה דרך המלך עד בית מלכותו וזהו את ה' והסוד והמלך שלמה ברוך , ובשינוי את השם יוכירונו בא"ד ויכוין ליו"ד ה"א והוא סוד היחוד בענין זה יאהדונו"י ויו"ד בראש ויו"ד בסוף כענין שכתוב אני ראשון ואני אחרון , ואשרי היודע זה ומכוין בו כי על ידו הברכה מתפשטת בעולם , וגרסי' בפרק כיצד מדברין א"ר יוחנן כל צרכה שאין בה מלכות אינה צרכה ויהי איתא בירושלמי דברכות בפרק הרוואה והטעם כדי לחלוק כבוד למלכות בית דוד כי אין שלמות בלתו והוא שלמות היחוד הנעלם ולפיכך אומר אמ"ה אשר קדשנו תחלת הברכה בלשון נגלה וסופה בלשון נסתר כנגד שני עולמות האפ"צ נגלה סוד המאורות הנחפשים בהרפור הלז שהוא עולם הנגלה בערך הנלתי נתפסים בשום הרפור ומחשבה שמשם ולמעלה עולם הנסתר ומשם קדשנו במזותיו , וכבר ידעת אמרם ע"ה בנצלת חכמה של מעלה תורה ולסוד זה נתקנו הברכות נגלה ונסתר , במזותיו מזותיו ממש כענין שכתוב אם בחקתי תלכו וגו' והם חקיו ומזותיו שהוא מקיים , ויוזן ממה שדרשו חז"ל בפרק מאומתי מנין שהקב"ה מניח תפילין מנין שהקב"ה מתפלל והוא סוד נשגב , ועוד יתבאר . הנה התבאר כי ענין הברכה כמשמעה והיא התפוצצות האור על הראשים העליונים ומשם לשאר מדותיו עד שתתמלא הבריכה החתונה להשקות כל חיתו שדי , ומכאן תבין מ"ש חז"ל בשבת פרק כמה אשה כל המזלזל בנטילת ידים בא לידי עניות , ואמרו עוד כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם והכל טעם אחד , והוא כי הנוטל ידיו פותח המעיין והשפע מתפוצץ על העליונים וגורם עושר וצרכה וחיים בהם והמקבל חוזר ומשפיע כענין שנאמר ונדיק חונן ונותן , והמזלזל בנטילת ידים גורם עניות ויוצא בארץ החיים כי אזלו מים מני ים לפי שנהר יחרב ויבש ומאחר שהנדיק אינו יונק מסתלק אל עמקי האין ותראה היבשה , והוא סוד שנאמר ועתה נפלטנו יבשה והטעם אין כל ומודדין לו מדה כנגד מדה כי גרם עניות למעלה גם הוא בא לידי עניות , ובהסתלק חי העולמים מקרבנו כהסתלק הרוח מן הגוף והגורם יעקר מן העולם ותפרד נפשו מגופו מדה כנגד מדה , ואמרו במסכת שבת פרק כמה אשה אמר רב חסדא אגא משאי מלא חפני מיא ויהבו לי מלא חפני טיבותא לרמוז למה שכתבנו :

ויצרך

נאחזים כחות הטומאה ולפיכך שורה על הידים וההולך ד' אמות בידים טמאות חייב מיתה לשמים לפי שמיא אל אחר בידיו ועליו הכתוב אומר ישליו אהלים לשודדים וטמאות למרגזיו אל לאשר הביא אלוה בידו , מי הם מרגזיו אל אותם המביאים אל אחר בידיהם ולפיכך יתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו ויתרחק מאל הטומאה כדי שיערה עליו צד הקדושה והטהרה ומים הללו צריכין ב' כלים כלי עליון להתקדש ממנו ירמוז לעולם הקדושה וכלי תחתון לקבל המים הטמאים ההם והוא רמוז לקליפה לעולם הקליפה שהוא צד הטומאה , ולפי שהאדם עד שלא נטל ידיו הוא טמא לפיכך צריך שלא יטול ידיו אלא ממי שנטל שנאמר והזה הטור על הטמא וגו' , ואסור להעביר ידיו על עיניו לפי ששורה עליהם רוח הטומאה , והם ג' רוחות ולפיכך צריך לערוט עליהם ג' פ' להעבירם ואסור לעשות שום דבר במים ההם ולא ישפכם אלא במקום מדרון כדי שלא ידרסו בני אדם עליהם שלא ירעו לעולם :

ויברוק עצמו משה שנאמר הכן לקראת אלהיך ישראל לפי שאין כבודו של מלך לבוא לפניו בחרם מלא טינוף , ועל דרך האמת הפסולת הזה בלדס הוא דוגמת הפסולת הידוע והוא הסיג היוצא מן הכסף וצריך לפטות עצמו ממנו שלא לעורר דוגמתו לתת חלק לו בתפלה כי חלקו זה דבר ידוע , ועוד יתבאר וזהו הכן לקראת אלהיך ולא לקראת דבר אחר , ואמרו רז"ל כל המשעה נקביו עובר בלאו שגא אל תשקצו את נפשותיכם כי עליו נאמר שקץ תשקצנו וגו' נפשותיכם דווקא : ובשבתו יכוון טיהיה פניו לדרום לתת כבוד לימין עליו ואחוריו לכפון כי מצפון תפתח הרעה , ולא ישב בין מזרח למערב כדאמרינן בצרכות פרק הרוואה א"ר עקיבא פעם אחת נכנסתי וכו' למדתי שאין נפנין מזרח ומערב והטעם שלא להפריד אלוהו של עולם וצדית הכסף שיש בו מחיצות אין להקפיד . וכשיקנה לא יקנה צימץ מן הטעם שכתבנו :

וירחץ ידיו ויצרך בא"י על נטילת ידים , ברוך פ"י בו כמו רחום וחונן ואינו לשון פועל חלילה שהוא עצמו מקור הברכות ואינו מקבלם מאחר , וכן צריכין לפרש צ"א ברוך ה' ברוך בני לה' שלא לחלק , ולכאורה נראה שאין זה נכון . ויש מי שפ"י כי מה שנמצא ממנו בענין ברכת הנצדאים לאל ית' הוא ענין תהלה כמו ברכו ה' מלאכיו , וגם זה אינו נכון , והם נפלו במהמורות בחסרון הקבלה מהם , והדבר אין בהם , אבל בענין הגדול הזה הוא מכלל סתרי התורה הרימים והנשאים והט' אונק' ושמע דברי חכמים ולכך תשית לדעתי , דע כי ברוך כמשמעו וחלילה כי הוא ית' ותפעל אבל הברכה מאתו אל הנאכלים מאורו הנכללים בשם של ארבע , וכבר כתבנו כי אלהים הברכות והטהרות לצורך הנמצאים כי

הטקרה, ובשעת הגבחתם יברך ויכוון.
ורמז על זה בפסוק (תהלים קל"ד ב) "שאו
ידכם קדש וברכו את ה'", והענין באשר
בארנו.

ועוד רמז הכתוב, כי אין להגביה את
ידיו כי אם בברכה או בתחנון או
בתפלה, אבל בשאר דברים בעלמא
אסור, וכן מצינו בזהר (חלק ג' קצ"ח)
בשהאדם מגביה ידיו למעלה ואינו לא
זמן תפלה ולא ברכה והודאה, השטן
עומד לקטרג עליו ורוח הטמאה שורה
על הידים, כי אין הטמאה שורה אלא
באתר פגום, ולזה אין ראוי לברך ברכת
המזון בשלחן ריקן, כי כשהשלחן ריקן
יש רשות לטמאה לשרות עליו ואין
מברכין ומחזיקין אותו במקומו. אבל כח
הטקרה והקדשה אינה כי אם על דבר
שלם ויש בו ממש, ומזה הטעם (תענית ח')
אינו שורה (הברכה) בדרך המדוד והמנוי
והשקול, שבינו שהדבר נמדד ונשער
ונגבל והוא עומד לעיני הכל אין מקום
לברכה לחול, בינו שחל עליו עין אדם,
נפגם ונפסל, ולא שרי סטרא דקדשא כי
אם באתר שלם. והיו שכתוב (דברים כ"ח
ה') "יצו ה' אתך את הברכה באסמך"
— בדרך הסמוי מן העין, ועדין לא
נפגם, ולא חל עליו עין הרע השולט
בדרך המנוי. וקדם הנגויב יברך, ואותם
המים הנשאים על הידים טהורים הם.

עליהם רוח הטקרה הנרמז ב' אצבעותיו,
ורמז לזה (ישעיה ס"ג ט') וינטלם וינשאם,
ואפשר שכל זה נקרא נטילת ידים שנוטל
מזה ונותן לזה, והוא לשון הסרה שמסיר
ומעביר רוח הטמאה מעל הידים להשרות
עליהם כח הטקרה והקדשה.

ואחר שנטל מהם כח הטמאה וינשאם בלח
הטקרה והקדשה, וכיון שהענין פן
צריך שיהיו כל ה' אצבעות למעלה מושב
הכסא לקבל עליהם הקדשה והטקרה, ואף
על פי שלשאר הנטילות לא הוי הכרח
לעשות כן, בנטילה הזאת, נראה דהוי ראוי
ומכרח לעשות כן, ולא כמי שאמר שראוי
להשפילם למטה ולערוות עליהם מלמעלה
מצד הנורע, כדי להשפיל ולהוריד הטמאה
למטה ולא יהיה לו אחיזה בנורע ובאיברי
הגוף ונראה לי שאינה סבא נכונה, כי
אחר שפונתנו בערוי ג' פעמים המים האלו
להמשיך עלינו ממי החסד להעביר
הטמאה, אין ראוי להמשיך אותה כי אם
על עשר אצבעות כלם בשנה להוריד החסד
עליהם כדין ובראוי ולהרחיק מהם הטמאה
והזחמא שאין לו בהם חלק ונתלה. ואלו
יורדים למטה לארץ ואלו באים מן השמים
ממעל, ולמה לנו להפוך סדרי בראשית
וללכת ארחות עקלקלות.

ובשם ברוך על נטילת ידים וכו' בברכתו
לשל הזחמא שהיא ולהרחיקה
מעל ידיו כדי להשרות עליהם כח

פונת הברכות

פי שמלת ברוך מורה עם הזכר והברכה
היא המקבלת, אפלו הכי אין חשש, שאף
על פי שהיא נקבה מקבלת ממה שלמעלה
הימנה, הרי היא דגמת הזכר להשפיע
ולהשגיח לכל שלמטה ממנה.

וענין פונת זאת הברכה, ראיתי כתוב,
שאף על פי שבכל הברכות מלת
"ברוך" עם "אתה" רמז למקור הברכות
עם הברכה, זאת הברכה שהיא תחלת כל
הברכות צריך להתחיל בה בברוך, ואף על

קדשנו בסוד חכמה ובינה והם הנקראים
קדשים, הוא קדש והם קדשים,
ומכחם בא לידי [לגן] הקדשה להקרא גוי
קדוש ולהקרא קדוש ישראל.

במצותיו הם שאר הספירות מן החסד
אל היסוד, שבהם תלויים מצות
עשה ומצות לא תעשה.

וצוננו על ידי המלכות, כמה דאת אמר
(משלי א, ח) ואל תטוש תורת אמה, כי
היא המזהירה אותנו בכל האזהרות ובכל
הצווים והיא המענשת אותנו בעברנו
עליהם, ה"ך מה דאת אמר (משלי לא, א) משא
אשר יסרתו אמו, והיא נקראת חרב נוקמת,
ולכן אנו תולין בה כל הצווים.

על נטילת ידים. כמו שבארנו.

ואחר שיברך ברפת נטילת ידים בראוי,
ילבש מלבוש של ציצית בתוך
מלבושיו, ואם לא הגיע שעה לברך,
לפחות ימשמש בכנפות בגדיו ויודה
לאל יתברך ויתעלה שזכהו במצותיו,
וילבש אותו ויקום בזריזות. וצריך
לדקדק בנעילת מנעליו כמו שאמרו
בגמרא (שבת קכ"ט) ה' ירא שמים יצא ידי
שניהם, ינעל מנעל של ימין תחלה ולא
יקשרנו, ואחר כך של שמאל ויקשרנו.
וקדם שיעשה שום ברכה, יראה לנקות
עצמו מכל טנוף וכל מותר הנמצא
לצאת מגופו בכל מקום שיהיה, בין
מגדולים בין מקטנים, אפלו מנחיריו או
מפיו. וירחץ פיו ושניו היטב לקבל עליו
על מלכות שמים בטהרה ובקדשה. ויטל
ידיו ויברך ברפת אשר יצר, פיון שבר
ברך על נטילת ידים. ויברך אותה בכונה
ויאמר מלה במלה כל עניניה, ויבון
בחסד הגדול שה' יתברך עושה עם

אתה, רמז ליסוד שהוא כולל הכל מאל"ף
ועד תי"ו, ומחבר הכל עם ה"א,
שהיא המלכות. והנה פגנת "ברוך אתה"
לשכינה המקבל מן המקור ליתרם יחוד
גמור. ובשאר הברכות הוא הפך זה והכל
ענין אחד. והוא, "ברוך" מקור הברכות
ו"אתה" הברכה, והיא הפוללת ומיחדת
מאל"ף עד תי"ו, ואין חשש לזה, כי הפונה
אחד והשנוי לא מעלה ולא מוריד.

ה' תפארת לישראל, ואנו מזכירים אותו
בהיכל קדשו והוא שם אדנ"י, וצריך
לכון לשניהם כאחד ולא להפרידם כלל.

אלהינו, הוא הבינה, הוא אלהים חיים
ומלך עולם אשר מכחו וגבורתו
נשתלשלו כל העולמות כלם והוא
האלהים אשר נזכר במעשה בראשית, כי
הוא אשר ברא הכל ואומן הכל, ואין לנו
השגה והכנה להכיר ולהשיג למה
שלמעלה ממנה אותו בעצמנו.

מלה, הוא מלה סתם שמכחו ברא הבורא
את העולם. והוא שכתוב (משלי ג' י"ט)
ה' בחכמה יסד ארץ, ה' שהוא עלת
העלות וסבת הסבות, בחכמה יסד ארץ
שהוא המלכות להנהיג התחתונים, שיהיה
הכל בידיה וברשותה, "בוגן שמים" והם
התפארת להשפיע ולהשגיח עליה בכל
שעה בכל הבינה, וכנה הנקבה לאב
והזכר לאם, שכן מצינו (בראשית מ"ו מ"ו)
"ואת דינה בתו אלה בגי לאה וגו'". אם
כן מלה סתם הוא החכמה, כי תחלת
המחשבה הוא סוף המעשה.

והנה תבת העולם הוא מן העולם ועד
העולם.

אשר הוא הרא"ש חכמה [בתר] העליון.

6

ב. אתה — מהי"ע; ה' — מתלבש בעי"ס; מלך העולם — ע"שמתלבש במלך; אשר — תענוג דלי"ל:

וזהו בא"י אפי"ה אק"כ אתה היינו מהי"ע ית' ברוך ונמשך בבחי' שם הוי"ה המתלבש בעי"ס יר"ד בוחמה כו"ר צד שנמשך להיות מלך העולם בבחי' מלך מקור דכ"צ הוא אשר קדשנו אשר לשון צנן כמו באשרי כי אשורני והוא בחי' הענוג וצוהק העלין שיתגלה לעי"ל בפני"ם כשיחן הו"ן ביתו כו' הוא נמשך עכשיו ממש כי היים לעשותם ולמחו לקבל בפני"ם שכרם. וענין פי' ברכה זו שצ"ל הוא עי"ם אם רוצה אדם להאיר למרחוק או במקום חשך ואפילה צריך להדליק אכורה גדולה ולהוסיף על האור בכדי שיגיע אורו גם למרחוק וכן כדי שיגיע האור והגילוי בעשי' הנשמי צריך להוסיף אור האכורה וזהו הכרחה כו'.

תורה אור ית' ב

ג. בא"י — אוא"ס; אלקינו — בנשמות ישראל; מלך העולם — אח"כ, על העולם רק מלכותו; אשר — י' דהא, לפי; קדשנו במצותיו — שהם כלים להשראת השכינה; וצונו — י' צוהא:

ברוך ונמשך הוי" אוא"ס בי"ה בגילוי למטה. וסדר השתלשלות המשכת הגילוי הוא מתחלה להיות הוי"ה אלקינו הוא גילוי אוא"ס בי"ה בנשמות ישראל להיות אלקינו ממש בבחי' ביטול לפי שהם מפנימיות העולמות. משא"כ המלאכים הם מחיצות העולמות שצלידה נאמר ומשם יפוד הוי"ה לארבעה ראשים. ארבעה נהרות הם ארבע מחנות השכינה מחנה מיכאל כו'. והש"א דז"ל (ברכות ד:) מיכאל באחת. ולא אמור איזה שיעור על נשמות ישראל לפי שענין טיטה שטיסם אח העולם לא שייך גבי נשמות כלל שהעולם אינו תופסין מקום כלל נגדם. משא"כ לגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום... ואח"כ מלך העולם שכל העולם הוא גילוי מלכותו וזהו שאלך מלך בלא עם כו'.

וזהו עי"ה הכרחה ממשך ברכה המשכה להיות גילוי אור א"ס הנפש כלל ישראל שתחתוק אמות ה' כלם בבחי' גילוי כאלו דהא כו'. אך המוקדם לכרחה והמשכת השראת גילוי זה הוא המברך שהוא הוא העושה המצוה לפי שהמצות הם כלים להשראת אוא"ס למטה. וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון דהא שהוא נתינת טעם לדבר כלומר לפי שקדשנו במצותיו. וצונו מלשון צוהא והתקשרות באוא"ס בי"ה שרש המצות למעלה לכך יש לנו כח להמשיך גילוי אור א"ס בי"ה בכרחה זו.

שם ג. ב

ד. ברוך — י' בריכת מים; אלקינו — י' אילי הארץ:

ברוך הוא כמו בריכת המים לשון המשכה שאנו ממשיכים אור א"ס בי"ה אשר הוא בעולם הדטחל להיות בבחי' גילוי בישראל ובמקור בנס"י. לכן אנו מבקשים ברוך אתה שהיה הוי"ה בי"ה נמשך בבחי' אתה שהוא נוכח פי' בגילוי כמו שאמרת הכל בטל לפניו לנמרי. כפי"ש אי' ה' לא שנוי רק אצילנו נדמה לנו והשמיית ליש אבל אצל ית' כל הגשמיית אפס ותהו נחשבו לו פי' ה' הוא אלהינו

ברוך אתה ה' אפי"ה אקב"י ענסי

הענינים: א. ברוך אתה ה' א. המשכה בהתגלות דברי צמצום והתפשטות. ב. גיבועצ ולא גילובס: זה שנמשך אתו שיעור בעצמותו. ג. אתה — מהי"ע; ה' — מתלבש בעי"ס; מלך העולם — ע"שמתלבש במלך; אשר — תענוג דלי"ל; ג. בא"י — אוא"ס; אלקינו — בנשמות ישראל; מלך העולם — ואח"כ, על העולם רק מלכותו; אשר — י' דהא, לפי; קדשנו במצותיו — שהם כלים להשראת השכינה; וצונו — י' צוהא, ד. ברוך — י' בריכת מים; אלקינו — י' אילי הארץ, ה. ברוך — י' מברך; מלך העולם — מלכותו בכל משלה; אשר — י' באשרי, במי' ממשויכים מענו העלין; קדשנו במצותיו — עיי' המצות, ח. אשר — י' אשרי, שכן; קדשנו במצותיו — בחי' קדש ומובדל נמשך שאין למעלה ממנו, יא. אשר — אחריות ראש, י. אשר — תפלת טוב שאין למעלה ממנו, יא. קדשנו — י' קדושתן; תעלה למעלה קדש העלין; י' הבדלה, יב. במצותיו וא. ל רבים. ג. של הקב"ה, ג. בא"י אפי"ה, ג. נוכח, אקב"י — י' נסתר וא. שוכן וממלא, ג. כח וחכמה, יד. על — טעם שפעם נח על ופעם "לי", טו. נטילת ידיים.

א. ברוך אתה ה':

(א) המשכה בהתגלות דברי צמצום והתפשטות:

ברוך אתה הוי"ה פי' ברוך הוא המשכה רכזי שיעור הוי"ה שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' קי' בחי' אתה לנכוח התגלות כו'.

תורה אור טו, א

(ב) גיבועצ ולא גילובס, זה שנמשך אינו שנוי בעצמותו:

ברוך אתה הוי"ה כו' דהיינו שכו"ה שם הוי"ה שהוא בחי' הגילוי דא"ס בי"ה שנק' שמו כו' יתברך ברכיה והוספה מרובה דהיינו שיומשך ותפשט יתגלה למטה מטה בבחי' גילוי ממש (כנודע כסידור ספרד שנוכת שם כל"א על ברוך גיבועצט ולא גילובס) ואין זה בחי' שיעור ח"ו במהותו ועצמותו ית' כו' ואף לא בהצטרף בחי' האור א"ס כלל וכלל כי הלא מקרא מלא בחי' אפי"ה לא שנוי דקאי גם על האור כו' דז"ל, בי"ה השיעור הוא לגבי נבראים לכך שכל הכרחה הוא בריכוי ותוספת לבחי' שמו שהוא בחי' הגילוי אינו אלא שיתגלה למטה למקבלים גי"כ ודקא שאין זה מונע לעצמותו כלל דז"ל.

מאמרי אדמו"ר הקדוש תקיע ע"ה

הפירוש שכתבתי א — ד לא תבאר במיוחד לכרחה השחר. ועי' לעיל ברכות השחר ס"א פירוש על המלים ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שבכרבות השחר.

7

ז. מלך העולם — מלכותו בכל משלה; אשר — לי באשרי, ב"י
ממשיכים מענג העלין; קדשנו במצותיו — ע"י המצות:

וזהו ברוך אתה מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' שמה שנושפע ונמשך
למטה להיות ממלא וטוב הוא בחי' מלך העולם ומלכותו בכל משלה. אבל אהבה
ותשוקה נש"י לרבקה בן ית' במוהות ועצמותו אשר קדשנו אשר בראו בחי' תענוג
העלין עד אין קץ לשון באשרי כו' קדשנו במצותיו כו' שע"י המצות הם
ממשיכים מענג העלין כמו טלית וכו'.

א, תורה אור,

ח. אשר — לי אשרי, שבה; קדשנו במצותיו — בחי' קדוש ומובדל
נמשך לנו במצותיו:

וזהו ענין ברכות המצות אשר קדשנו במצותיו אשר מלשון אשרי ישרי ריחן
שהוא לשון שבה והליל על דבר המשובח ומחולל דהיינו עונג העלין המשובח
וקדשנו בעונג זה שהוא בחי' קדוש ומובדל כי קדוש הוא לשון הבדלה ולכן
המלאכים אומרים ג"פ קדוש... כלומר שהוא למעלה מגדר המלכות וזהו
קדשנו ונמשך לנו במצותיו כי ע"י קיום המצות שיהיה רצונו ית' שבו מתלבש עונג
העלין והוא הגם שלא נמשך גילוי עונג זה למטה הלא קרי"ל לקיחה ע"י דא
שמה לקיחה וכמו מי שמוצא אוצר כסף חזה סגור ומסוגר בחברה הנה כאשר
שלה ידו לקחת החיבה הרי גם האוצר כסף חזה סגור.

והנה כח זה להיות החלשות עונג העלין בקיום המצות שהם רצונו ית' ניתן
לישראל דוקא משא"כ המלאכים שהם בחי' פנימיות העולמות אבל המלאכים הם
מפני כי ישראל על במחשבה שהם בחי' פנימיות העולמות אבל המלאכים הם
מבחי' חיצונית ולכן אין כח בהם להמשיך עונג העלין כעשיית המצות כ"א
ישראל דוקא (ועמ"ש מעין זה ברי"ה זכור את יום השבת בחי"א פ' יתור ועמ"ש
כ"ה הבאים ישרש) ולכן הנשמות דוקא קריים נר בחי' כלי קיבול לקבל כח את
השמך ואת הפחילה בחי' נר מצוה שיומשך בהם ועל ידם עונג העלין הזה.

וזהו שמבוכים אשר קדשנו במצותיו פ"י קדשנו כמו הרי את מקודשת לי
שהבוכה היא ההדאה על שנתן כח זה לישראל דוקא להמשיך עונג העלין והוא
בקיום מצותיו ית' וקדש והבדיל אותנו אליי ית' יותר מהמלאכים בזה.

לקוטי תורה בתענית לר', ב

ט. אשר — אותיות ראש:

והנה ע"י המצות נמשך בחי' אמת הרי' שהוא בחי' אני ראשון ואני אחרון
ומבצעי כו'. ולכן מברכין אשר קדשנו, אשר אותיות ראש.

סי המאמרים תרי"ז ע"ד

כמו אלי הארץ פ"י הוא כחמו ממש כי גם כל כחות הגוף הנומה לנו שהם טבעיים
אבל אצל ישראל הם הכל כח הרי' כ"ה כי הנה פרעה אמר לא ידעתי את הרי' שלא
ידע רק שם אלקים ואמר עוב ה' את הארץ כי הכל יודעים ומודים שיש אלהים
אלא שמושיבים כח עצמותם וכל חיות העולם ליש חדר נפרד כפ"ע כמו שהם
חזק לא להיות דקות ליה אלא דאליה כאשר באמת כל השפעתם הוא רק על ידי
שרים... אבל לא כן עם בני' כי חלק הרי' עמו נשמות ישראל מעצמות הרי' ב"ה
לכן הוא הרי' אליהו פ"י הוא כחמו וחיינו כלי שום אמצעי כלל.

לקוטי תורה פתח פ, א

ה. ברוך — לי מברך; מלך העולם — ולא יהי' יש:

עוד פ"י בברוך לשון מברך את הגפן כי דוד והענין הוא עד"מ הכופר ראש
הגפן למטה ומבירכו בארץ שחורד וצומח ממנו גפן אחר בחוץ, ברכה מרובה על
הענין כו' וכן הוא הדוגמא בחי' המשיכה ורידה דרצה"ע במצות גשמיית שלנו
שחורד כמו המברך גפן בארץ שע"י הכוונה בברכות המצות יורד ונמשך גלוי אור
האלי שבמצות זו מלמעלה למטה בהעלם ולכוש דונוה דעשי"ה במעשה מצוה זו
ומזה חורד וצומח ונוסף אור גדול באצ"י במצוה עליונה דעשי"ה אותה האדם
העלין כמו ע"י מצות חית שלנו מוסף אור גדול יותר במצ"י חית שישב ה'
רשונה כנגד וכן במצות צדקה כו'... וצ"ז יהי' מלך העולם שיהיה מלך דאצ"י
בהתפשטות בחי' גלוי אור בלא צמצום והסתר דלבושי' כלל שיהי' בדומה
ליח"ע דאצ"י כמ"ש הרי' אחר ושמו אחר כו' ולא קיחה העולם יש בפ"ע בבחי'
פירוד כלל.

שערי אורה ע' כ

ו. אלקינו:

(א) כחינו וחיותינו:

דע פירוש פון דעם ערשטן חלק ברכה איז ברוך אתה הרי' אלקינו כחינו
אונזער קראפט און חיותנו אונזער חיות איז מלך העולם איז דער חיות פון אלק
וואס ער ב"ה האט באשאפטן, און די ברכה גיט אידן א כוח אין עבודת הכיחורים
צו פועל זיין די עלי' פון אלע ענינים הגשמי' או זיי זאלן זיין דין פנימיים צו
גילוי אלקות, און דאס איז פועל א עלי' למעלה מאצילות און אין סוף הכלי גבול.
סי השניות תשי"ב ע' 19 (נע לעיל סיין)

(ב) טעם שאומרים רק על שם אלקים אלקינו:

הטעם שאומרים על שם אלקים אלקינו משא"כ בכל השמות. והחידוש כי פ"י
אלקינו היינו שלנו שיומשך בחי' גילוי ממש לנו וזהו דייקא על ידי שם אלקים
שהוא בחינת גבורות כו'. אמר לפניי הסתלקותו שכך חלם לו בחלום או ואמר
שהחידוש פשוט והקושיא טוב כו'.

לקוטי תורה נפחים בטופ

(ב) של הקבי"ה:

וכמצדדיו הן המצות שלמעלה. וכמאמר מלך ב"י מצוה לאחרים לעשות אבל הוא עצמו אינו עושה. והקב"ה אינו כן מה שהוא עושה מצוה לישראל לעשות. הקב"ה מניח תפלין, הקב"ה מחנך בציצית, וצונו הרי"ע ההתקשרות דע"י קיום המצות מחקשרים בהמצוה ית', דע"י המצות נעשים נש"י דבר חשוב.

והמשל בזה הוא הנהגה מעלת האדם הוא כשכל וכמדוד שפע"י השכל. דהו"י יתרון האדם על הכלב"ה. דמדוד טבעים וגם שכל הנקנה ישנם בבע"ח ג"כ. ויתרון האדם הוא כשכל. ולכן הנהגה מ"י שהוא חכם בעצם חכמתו, הרי מ"י שאינו חכם כלל אינו חכם בעיניו למציאות כלל. והיינו דבנינו החכם הוא כאלו אינו כלל. וכאשר החכם הנדול מצוה לאיש הפשוט לעשות איזה דבר. הרי בציצית זה נעשה והאיש הפשוט לאיזה מציאות. ולפעמים גם למציאות חשובה. והיינו דהציצית עצמה עושה את המצוה למציאות. וכן הוא כענין המצוה דע"י המצות נעשים נשמות ישראל לדבר חשוב. והו"י וצונו דע"י קיום המצות מחקשרים בהמצוה ית'. ישראל המאמרים קונטרסים ח"ב ע' שער

ואע"פ שהמצות שלנו הנהגה מלובשים בדברים גשמי' כמו מצות ציצית כצמר גשמי ותפלין בקלף גשמי וכו"ג. עכ"ז הרי הנהגה אחרת וסימנים מובהקים לאורות העליונים שהן למעלה באדם העליון בחינת מקיפים שמאירים מעצמות א"ס ב"ה במדות ומחוץ ד"א ראשי' וכידוע שהמצות נק' מצות הרי' ממש וכו' שאנו א"ו אשר קב"ע ממש ונק' מצוה כו' וכו' שאמרו שהקב"ה מניח תפלין ומתעטף בציצית כו' וכיצדא בזה ככל המצות כמו באדם למטה וכו' אלה המצות כו' והי' בהם כך הוא למעלה באדם העליון והגם שברד"א אין ערך דמלין לתפלין וציצית שלנו לתפלין דמאורי עצמא וציצית דחביב ב"י עושה אור כשלמה כו' מ"מ הרי' א' בתפלין שלנו ודאו כל עמי הארץ כי שם הרי' ממש נק' עליון כמו בתפלין דמאורי עצמא כו' וכן בטלית שלנו כו' רק שאין זה האור העליון בא למטה במצות שלנו כ"א בדרך רדשם אות וסימן בעלמא למצות העליונות.

שערי אורה ע' לב

יג. בא"י אמ"ה — ל' נוכח, אקב"י — ל' נסתר:

(א) טובב (ממלא):

הכונה יש בה נוכח ונסתר בא"י היינו נוכח כי ואתה מודה את כולם ע"י אחריות שפא' ועד תי"ז ובמחשבה א' ברא את כל העולם . . . והו"י ענין הבקשה ברוך אתה המחשבה כו' ונק' אתה לשון נוכח כי זהו המחשבה בחי' מלבי"ע ואח"כ אשר קדשנו בלשון נסתר הוא בחי' סוכ"ע שהמחשבה היא בטלה לגבי עצמיות אור א"ס כ"ה . . . (והנהגה ב"מ"א נחבאר שהו"י ענין שבחוד דו"ל לקרוא את הכוונת ית' בשם הקב"ה יותר מכשאר שמות והיינו לפי שקדוש וברוך זהו ענין ב' בחי'

י. אשר — הפלגת הטוב שאין למעלה ממנו:

והו"י שאנו מברכים על המצות וכן על החוה"א אשר קדשנו במצותיו אשר הוא ל' חנונה וכו' באשר כי אשורנו כו' וכו' אשרי האיש כו' שהוא דבר המשובח ביותר עד שאומרים עליו אשרי כו' וכו' אשרי יולדתו כו' והוא ג"כ ענין הפלגת הטוב עד שאין טוב למעלה ממנו כו'. דהנה יש כמה מדריגות בעונג זה למעלה מזה. והעונג היחיד מופלג שאין עונג עליון למעלה ממנו כלל הוא שנק' אשר שמחפדש ג"כ בענין הפלגת דבר המשובח מאד עד שאין טוב ממנו כו'.

וכמו"כ ידבר כמה שאמר אשר קדשנו במצותיו כו' היינו בחי' העונג היחיד עליון שבתורה וברצון שבמצות כמו שהוא בחי' עצמות החנונה ורצה"פ שבמצות אוא"ס ממש שאין עונג עליון הימנו הוא הנק' אשר ל' חנונה כו'. וגם דבר המשובח וטוב שאין טוב עליון ממנו שהחנונה והטוב ענין א' כו'. ואשר זה הוא הנותן כח ועז שממנו יכול להיות המשיכה כללות קדושה העליונה שבמצותיו ממש מלמעלה מעלה עד למטה מטה גם אלינו נשמות שבגופים כו'.

המשך יי"ט של ר"ה תרס"ז ע' תקנב

יא. קדשנו — ל' קדושתו; העלנו למעלה קדוש העליון; ל' הבדלה:

וד"ש אשר קדשנו במצותיו באדם המקדש אשר להיות מיוחדת עמו בידוד גמור כמ"ש דבך באשרו והו"י לכשר אחר. ככה ממש ויתר על כן לאין קץ הוא יחוד נפש האלהיה העוסקת בחוה"א ומצות נפש החיותית ולבושית הנה"ל באור א"ס ב"ה.

. . . ור"ש אשר קדשנו במצותיו שהעלנו למעלה קודש העליון ב"ה שהוא קדושתו של הקב"ה כבבדוד ונעצמו וקדושה היא לשון הבדלה מה שהקב"ה הוא מובדל מהעולמות והיא בחי' טובב כל עלמין מה שאינו יכול להתלבש בהן. כי ע"י יחוד הנפש והמכללות באור א"ס ב"ה הרי' היא במעלה ומדרגת קדושת א"ס ב"ה ממש מאחר שמתייחדת ומתכללת כו' ית' והיו לאחדים ממש.

תנא פמ"י

יב. במצותיו:

(א) ל' רבים *:

לקשר מעשה המצוה שעושה שנק' מצוה תחאה לייחודא אל מצוה עליונה שהיא המחשבה וכוונה של המצוה והו"י שאומרים על מצוה א' אשר קדשנו במצותיו.

כח שם טוב סי"ט

* ע' לקמן סוד הנותן תפלין סי"א סק"ז ד"א אשר קדשנו במצותיו וצונו" — הכוונה הכללית בשכל המצות, קב"ע כללות, והנחם הפרט שאח"כ — הכוונה הפרטית שכלל מצוה. קב"ע פרטית.

סה

ברוך אתה ה' נכח

במצוה זו רקדשנו במצותי וצונו הוא לא רק על החיצה דים ונקדשנו כ"א נטילה דים והגבלות.

ס' המאמרים קונטרסים ח"ב ע' 596 וע' 602
[נביאור עניני נטילת דים ע' לעיל לפני נוסח ברכת נטילת]

אשר יצר

הטעמים: א. האדם בתכונה, ב. גלוי וידוע אן, ממילא: א"צ להיות חפס ומחלש בהכרח לידע, ב. כל פרט ופרט בשוה: חילוק "ידוע" ו"ידוע" א, כסא כבוד, ד. א. אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת, ה. ענין החתונה בברוך, ג. רופא כל בשר אן, צריך לשמור אלה: רופא ברי"ד הם רק שלוחים, ב. צריך לעשות אחידה כסב, ג. ע"י בטחון, ד. ומפליא לעשות — מקשר רוחניות בנשמיות, ה. י"ל כמה פעמים ביום.

א. האדם בתכונה:

ע' לקמן ס"ד שייכות אדם לתכונה.

ב. גלוי וידוע:

(א) ממילא: א"צ להיות חפס ומחלש בלעזבר לידע.*

גלוי וידוע דייקא, כי הגה הפילוסופים גלאו להשיג... כיין שהוא יחיד ומיוחד אחד האמת וא"כ איך יתכן ידיעת הש"י הפרטים וההשגחה פרטי לחת דעתו על ענינים רבים שהרי זה בחי' רבוי.

והז"ל כינונו לחיות זה בדבור אחד באמרו גלוי וידוע לפני כו' שאין ידיעתו יח' כרמיון ידיעת האדם איזו דבר שדעתו השיג הדבר ומחללה לא ידע וכשיודע הדבר הרי דעתו מלכשה בידעה זו ומחשבה זו שנותן דעתו להשיגה וקודם ידיעתו היה דעתו פנוי וה"ז בחי' שינוי והתפעלות משא"כ למעלה ידיעתו יח' שידע כל העולמות ופרטיותן אין הענין שדעתו מחלשה ותפסה כזה אלא ע"ד גלוי וידוע שהכל גלוי וידוע לפניו יח' ממילא וא"צ להיות חפס ומחלש בהדבר לידע (במשכ"כ ממה שמחיה ומחיה הדבר שלא ע"י התלכשות בהדבר כ"א על ידי היותו סוב"ע וכ"ש ק"ו שידעת הדבר ופרטיו א"צ להיות ע"י התלכשות ותפיסה בהדבר כו')

וכיין שהוא גלוי וידוע אין שייך כלל קושיהם שהוא כח' רכוי כי זה אינו רק כמין ידיעת האדם שא"א לו לידע דבר כ"א ע"י שדעתו ומחשבתו מחלשים בידעת הדבר. והנה כי לא מחשבותי מחשבותיכס כו' כי הוא גלוי וידוע כו' (והמשכיל יבין דקות הדברים ולא כל מוחא סביל דא).

נורה אור יד, ד

(*) לא נח בקשר לברכה זו.

אור התפלה

סד

אלו דרכי"ע ומכ"ע... ולכן נגד כ' בחי' הללו בא בהכרח לשון נכח בברוך אתה ולשון נטחון באשר קדשנו כו' והיינו פ"י הקדוש ברוך הוא.

לקוטי נורה משיע צא, ב

(ב) כתר (וחכמה):

יובן מה שבנוסח הברכה יש נוכח ונטחון בא"י אמ"ה הוא לשון נוכח אח"כ אקב"ל ל' נטחון, ועיי' מזה בטרי"ב ה' חוכמה ט"י ולפמ"ש הוא נכח כי החתלת הברכה מחכמה כו' לחכמה נק' אתה ע"ד כי אתה אבינו, אך באמת ממשיכים ע"י הברכה גם מהכח שראיר בחכמה וכינה וע"ז בא ל' נטחון כי כחך הוא סתימא דכל סתומין ונק' הוא כלשון נטחון ולא נק' אתה כמ"ש בנח"ג האזינו דר"צ ע"א, וזהו אשר קדשנו אשר הוא כחך תענוג עליון כו'.

אור הנורה עקב ע' תקטז

יד. על — טעם שפעם נא' על ופעם "ל":

וכזה יוכן הטעם למה מברכין על כמה מצות בלשון על כמו על דברי תורה וכדומה ויש מצות שמברכין להניח תפילין וכן להתעטף כו' והיינו מפני שנשמות ישראל נק' קודש והם גבוהים מן המצוה אן שחיבתם וקשרם וציוסם על המצוה והיא שיהי' עליהם בבחי' מקיף שיעשו אותם ויש מצות שממשיכים בחי' אור פרימי וזהו להניח כו' שהנפש מקבל חיות אור מהמצוה כי המצוה חז"ל שכל קבלתה בג"ע כו'ל וד"ל וזהו שחלת קשרין מתקשראין אורייא וישראל כו' זה מוח' זה כו' ומקבלים דין מן דין כו' וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קפז

טו. נטילת ידיים:

נט"י היא... ע"ש מ"ש וינטלם, וינטלם, שהו"ע הגבהה העלאה, ולכן הנוטל ידי צריך להגביתן קודם השפשוף, היינו דכצד המים בכפיו מגביתן ואח"כ משפשוף ידו זכ"ז...

ולכאורה הגה הנראה בהשקפה ראשונה הוא כי על ענין הנטילה הוא ככ"י

שיחיו ידי נקיות מכל לכליל, אבל באמת אם כל ענין הנטילה ה"י רק כשבי"ל זה שיחיו ידי נקיות מכל לכליל הרי ראי' שנוסח הברכה דנט"י חז"י אשר קדשנו במצותיו וצונו על וחיצת ידיים, דבעבודה ה"י העבודה דסור מרע היא ג"כ עבודה חמה וגם ע"י ממשכים אור וגלוי וכמאמר (מכות פ"ג מט"ז) כל היושב ולא עבר עבירה נוחזין לו שכר כעושה מצוה, והיינו דע"י ההעדר שהו"ע ל"ת ג"כ ממשכים אור ומכש"כ ענין החיצה שהיא הסרת הרע והעברת הלכליל שהיא עבודה גבוהה והיא מעקבי המצוה וה"י ע"ל נוסח הברכה על החיצה ידיים או עכ"פ על נקיות ידיים, ומפני מה נוסח הברכה היא על נטילת ידיים, אלא להיות דהצויר